

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
csímezendő.

A hirdetési díjazabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Dr. Berde Aron**; **Girsik János**, **Szabó Sámuel**, **Szentgyörgyi József**, **Vörös Sándor**
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Tartalom: Az időjárás hajdan és most. Gamauf Vilmos. — Méhész estélyeink. Szentgyörgyi Lajos. — Egyleti mozgalmak: Vál. ülés febr. 6-áról. — Könyvismeretetés. (A mezei gazdaságra hasznos és káros állatok). F. S. — Egyveleg: Értesítés. Új méhtelep. A lomb-erdő mint a gyümölcs-termés biztosítója. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések.

Az időjósítás hajdan és most.

(Folytatás.)

Térképeink mutatják, hogy a legnagyobb hevülés öveiben a földfelület legnagyobb része vízből áll. A felszálló vizgöz itt a levegővel keveredik, mely annál többet vehet fel és tarthat meg abból, még pedig ránk nézve láthatatlanul, minél nagyobb a lég hőmérséke. Magyarázatra talál tehát, hogy a déli szél miért hoz rendszeren magas hőfokot a barometer mély állása mellett és egyszersmind oly nedvességtartalmat, mely a szélnek nyugotra fordulásával valószínűleg esőt ad.

Az északi és keleti szelek többnyire a barometer emelkedését és a hőmérő esését feltételezik, miután rendszeren sűrű, hideg levegőt hoznak a nagy északi tartománycsoport kiterjedt maximumából. E szelek nedvességtartalma csekély, mert a vízszegény vidéken az elpárolgásnak magában véve is csekély forrása van; másrészt pedig a hideg levegő csak kevés vizpárát tartalmazhat oldott állapotban.

Csakis, ha légnyomás, léghőmérsék és légnedvesség egyaránt tudva van, csak is akkor vonhatunk a bekövetkehető időre némi következtetést, — egy eszköz csak egy tényezőt képviselhet megbízhatóan és azért egymagára időjósításra nem is szolgálhat.

A valószínű időjárásról azonban indokoltabb ítéletet csakis a minimák és maximák fekvésének pontos ismeretéből lehet meríteni, ebből következtethetünk a beálló szélirányra, szélere és ha a szelek nedvességtartalmát ismerjük, a csapadék kisebb-nagyobb valószínűségére.

E feladat azonban nem könnyű, mert a minimák vándorolnak és ezeknek iránya vagy sebessége ma csak tapasztalati adatok alapján határozható meg, mert a tudományos indokolás még eddig csak megközelítőleg és esetről-esetre sikerült.

A gyakorlati feladat tehát abban áll, ily minimum közeledését jelezni s egyszersmind megállapítani, hogy vele szemben minő maximák állanak; továbbá az is világos lesz, hogy a minimum különböző oldalain, valamint ettől különböző távolságban különféle időjárási jellegek is fognak uralkodni.

Mindezeknek kifejtése csak az által vált lehetővé, hogy a mint már fentebb említettük, a legtöbb mivel államban egyidejű észleletek történnek, melyeket egymással közölni szoktak.

Az újabbkori meteorologia tehát részben a valószínűleg beálló időjárás megállapításával foglalkozik, a minek első kezdetét az u. n. viharjóslatokban (Sturmwarnungen) ismerjük fel; ehez később más jelenségek jelzése is járult azon arányban, a mint a kiindulási alap is mindinkább szélesebbé, biztosabbá vált; mert míg azelőtt az egy helyen tett észleletekből legfeljebb ugyanazon helynek időjárására lehetett hiányosan következtetni, addig most egy központi helyen a többfelől érkező adatok alapján a különféle vidékek valószínű időjárását is lehet jelezni.

Az elősoroltaknak és más idevágó tényezőknek megítélése, még pedig oly gyors megítélése, a minő szükséges arra,

hogy egy valamely bizonyos helyre vagy vidékre megállapított jósolat idejekorán oda tudható legyen — miudaz a meteorologiai kutatás eddigi eredményeinek teljes ismeretét feltételezi, a mi azon egyéneknek, kik ezzel foglalkoznak, még a huzamos időn át szerzett routine és tapasztalat által is tetemes támogatásra talál.

Az európai hatalmak között Franciaország volt az első, mely Le Verrier vezetése alatt 1853. újévtől kezdve u. n. nemzetközi napi jelentést adott ki az időjárás állapotáról; már 1863-ban időjárás térképeket is készített, melyek az észleleti hálózat fejlesztésével mindinkább tökéletesedtek; úgy hogy ma összesen 114 állomásról nyeri tudósításait és azokat minden délben, két térkép kíséretében közzé is teszi.

Angliában 1861-ben kezdtek viharjósolatokat adni, a napi jelentés 1867 óta dívik, e mellett négy időjárás térképet is publikálnak.

Hollandiában első sorban szintén a tengerészet érdeke volt irányadó; a híres Buys Ballot 1860-ban kezdve Utrechből közölte viharjósolatait a kikötőkkel.

Németországban 1868 óta honos a távirdai időjelzés, de nagyobb fejlődésre csak 1876-ban a hamburgi: „Német tengeri őrszem“ (Deutsche Seewarte) felállításával jutott. Naponta kétszer ad jelentést, délelőtt és este, azonkívül két mappát.

Oroszországban e téren meglehetősen mozgalom van, a roppant terjedelmű országnak 47 állomás, valamint 40 külföldi hely szolgáltatja a napi jelentés adatait.

Olaszország és a skandináv tartományok szintén elismerésre méltó tevékenységet fejtenek ki.

Valóban mintaszerű berendezéssel találkozunk az északi-amerikai egyesült államokban, mely minden más országét felülmulja. Az eszme már 1826-ban vert gyökeret és sokáig a magánvállalkozásnak képezte tárgyát, míg végre 1870-ben a washingtoni központi intézet felállításával az ügy kedvező megoldást nyert. A kezelés itt katonai csapatra, a „Signal-Trupp“-ra van bízva, melynek legénységét külön gyakorló iskolában tanítják be. A naponta háromszori észleletet azonnal táviratozzák, még pedig a tévedés lehető elkerülése végett számok helyett szavakkal. A beérkezett adatok közlése szintén háromszor történik, u. m. reggel 9, este 6 és éjjel 1 órakor, ezek mindig 8 órai időközre vonatkoznak. Az időjárás mappákat is rögtön összeállítják és 10, 7 és 1 órakor közzéteszik. A katonai berendezés mellett elért eredmények valóban nagyszerűeknek mondhatók, — bár a mi, a fegyveres béke áldásai alatt nyögő országaink is ily hasznos foglalkozást adnának a felesleg számú katonáknak!

Bécsben a hőmérséki feljegyzések már 1775 óta folynak, de az ügy teljes kifejlődése későre következett be, mert csakis 1877. újév óta dívik a nemzetközi napijelentés, melyhez ma 24 bel- és 44 külföldi állomás járul.

Budapesten a központi meteorologiai intézet 1870 óta közli a nagyobb politikai lapokban 17 magyar és 5 osztrák állomásnak időjárás adatait, de időjósállással nem foglalkozik. A

budapesti központi időjelző állomás egészen új kezdeményezés mely csak 1880. augusztus óta működik és báró Kemény Gábor miniszternek köszöni létrejöttét. Észleleti helyeinek száma a belföldön 29-et tesz, u. m. Arad, Beszterce, Besztercebánya, Budapest, Csáktornya, Debreczen, Eger, Eszék, Fiume, Késmárk, Keszthely, Kolozsvár, Magyar-Óvár, Máramaros-Sziget, Nagy-Enyed, Nagy-Szeben, Nagy-Várad, Orsova, Pancsova, Selmeczbánya, Sopron, Szathmár-Németi, Szeged, Sepsiszentgyörgy, Szolnok, Temesvár, Trencsén, Ungvár és Zágráb, tehát 21 magyar, 5 erdélyrészi, 2 horvát és 1 tengerparti állomás. A kolozsvári állomás tulajdonképen Kolos-Monostoron van, hol a m. kir. gazd. tanintézet egyik érdemes tanára vezeti az észleleteket. Táviratozás mindezen helyekről napjában csak egyszer történik: reggel 7 órakor, mely sürgöny, mint hivatalos, díjtalanul lesz továbbítva. A budapesti központ vezetője dr. Szentgyörgyi Weiss József, ki ez idők szerint még egyedül végzi lankadatlan buzgalommal e terhes tisztelet. Nagy kár, hogy takarékosági szempontból a magyar napi jelentés külföldi adatokat nem hozhat és csakis a bécsi központ által közölt 5—6 osztrák állomás észleleteivel kell beérnie.

(Vége köv.)

Méhész estélyeink.

(jan. 28. — febr. 4., 11. és 18.)

A jan. 28-iki estélyen Voith Gergely elnököl*) tekintélyes számú érdeklődő társaság együtt létében.

A mult ülés jegyzőkönyvének fölolvásása után főtákar jelentett be néhány igen örvendetes mozzanatot, — t. i. Riegel Antal borszéki és Mátyás Mihály feldobolyi elismert méhész tekintélyek taggá ajánlkozását s a minister ur ő nagyméltósága által az egyleti méh-szin (pavillon) építésére kegyesen ki is utalványozott 800 forint szintén ő exreja által kegyesen küldött 3 szép, méhek természetrajzát feltüntető falitáblát.

Mely többszörös örömhirt szívből jövő éljenzéssel vett tudásul a kör. Aztán intézkedés tétetett, hogy a jövő ősiesen, a multkorhoz hasonló mézősszehasonlító izlelés történjék.

Végül egyleti altákar Albu József értekezett a mülakok mézürkezeléséről, mely alkalommal még erősebbé vált a jelen voltakban az a tudat, hogy értekező egyike legalaposabban képződött műmehészeinknek, kézzel foghatóvá iparkodván tenni — s valóban azzá is tette — a méhészet elébb jelzett műfogásait.

Az ügyes előadást még érdekesebbé tette az egymásból következő, lánczolatlan eszmecsere, melynek okvetlen kifejlődnie kellett, olyan érdekekkel viseltető ügy- és szaktársak közt, mint a milyenekből a mai társaság is állott.

A febr. 4-iki — ötödik — estélyén dr. Kómives Gerő fiatal jeles orvos tagtárs vezette a tárgyalásokat, mely alkalommal, már eddig is részt vett s több más sorakozott új tag jelenlétében, az elébbihez hasonló örvendetes bejelentéseket tett

*) A jan. 28., febr. 4. és 11-iki ülésekről szóló közlemények, tértáhiány miatt nem adathattak a maguk idejében. S z. L.

titkár, tudtván ugyan is, hogy Kis Lajos éftalvi év. ref. lelkesz (néhai „nagy“ Kis Jánosnak méltó fia) mily melegen karolja föl méh. egyletünk ügyét s mily hatalmasan igyekszik ennek, azon vidéken, különösen a minden szépért, nemesért lelkesülő székely néptanítói-kar kebelében minél nagyobb számú ügybarátokat szerezni, továbbá a radnai — széles körben ismert — Korbuly Zaty mű-méhész és ottani tanintézetű méhészeti tanárt, kutyfalvi Bihari Zsigmond páratlan erélylyel előre törő, Jartó Imre irodalmilag is ismert s több más taggá vált tekintélyeket, kik mindannyian, mint egyleti őrtüzek állanak erdélyi hazarészi méhészetiünk különböző pontjain.

A bejelentések s még néhány idevágó tárgy elintézése után Szentgyörgyi Lajos erdélyi rész-egyleti méh. vándortanárt tárta — tárgysorozaton kívül — Voith Gergelynek ez alkalomra ígért, de elfoglaltsága miatt meg nem tartott előadása helyett, a kör elé azon teendőik sorozatát, melyeket az Egylet területén, már ez év folytán érvényre emelni, minden erejéből való törekvése leend.

A kör az előadottak alapján kitűzött irányt helyesléssel fogadta s azt minden pontjaiban magáévá tette, csupán egy helyen bocsátkozott terjedelmesebb vitába; a hol t. i. az átmeneti méh. lakokról volt szó, milyenek pl. a Hutter, Vályi E., Göndöcs, Szensz stb. félék. Mely vita folytán egyhangulag kimondatott, hogy az átmeneti kaptárokat egyáltalában le is kellene szeritni a méhészeti teréről, hogy annál gyorsabban eszközöltethessék az egészen okszerű méhészeti elterjedése.

Különben e tárgynak tüzetesebb bonczkés alá vételére még visszatér méhészeti körünk; de a mit, egyidejűleg társegyleteink intéző közgei figyelmébe is bátor ajánlani! Hogy a mennyiben csak lehetséges, e tekintetben is egyöntetűségre jutassunk.

Végül Voith Gergely ig. alelnök mutat be saját termelésű kolozsvári, Riegel-féle borszéki finom lépes és dél-magyarországi — az ottani viránytól kölcsönözött sajátos ízű — igen szép és jó csurgatott mézet; melyek közül azonban a helybeli emelkedett különben méltó vetélytársai fölé.

A febr. 11-iki — hatodik — estélyen Velits Károly tagtárs elnökölt, ismét szépen össze sereglett tagok jelenlétében s ugy ez, valamint a két megelőző ülés jegyzőkönyvét főtitkár vezette.

Ma mutattattak be a csak pár nappal korábban érkezett békés megyei méhész-egylet asztalosa által készített és küldött Brózik, Szekezsán és Paulik-féle disz kaptárok, melyeket egyletünk ig. választmánya megismerési célból hozatott meg s tárt ma az estélyen jelenlevők elé.

E Berlepsch methodusu álló műlakok ismertetésére Voith Gergely vállalkozott, meg is kezdvén a Szekezsán-félén, mely egy pár hibáján, vagy helyesebben szólva hiányán kívül, igen csinos és erős szerkezetű. Vékony falzata és czélszerűtlenül készített étető-ür-füdü deszkája ellen volt legfőbb kifogás, valamint az ellen, hogy ajtaját sarkok és zár helyett csupán kapcsolokkal látták el s meg aztán az ellen, hogy 6 frtnál többbe jött.

Teljesen érthető alapossággal mondott el ig. alelnökünk mindent e műlak magyarzásánál a raj befogástól egészen a betelelésig, a mit a jelen voltak nagy érdeklődéssel hallgattak, egyre-másra tévén a kérdezősködéseket s kapván azokra a világos feleleteket.

Ez alkalommal is igazában bebizonyult, hogy mit ér a szemléleti tanítás a sok irka-firkával szemben s mily üdvös dolog ily estélyeket rendezni, ha célunk eléréséhez gyorsan akarunk jutni.

Végül összehasonlította jelzett méh. lakot egy kettős fekvővel, melyet a helybeli börtön szakértőivel készített Bodor László kir. ügyész ur, melyről szintén röviden elmondta a szükségeseket.

A többi kaptárok ismertetése s ezek kapcsán az okszerű méhészkedés nagyon is könnyen megérthető titkainak földerítése a következő szombaton folytatattani fog, a mikor is ügytársaink megjelenését tisztelettel kérjük.

S most még csak annyit jegyzünk meg — mint az estély kimondott határozatát, hogy a kik s azok közt épen az igen tisztelt említett kir. ügyész ur, műkasok készítésébe, illetve készítettésébe elegyednek, tekintsék meg ezen érkezett s már meglevő más méh. lakainkat s keretméreteiknél hajszálalig találó pontosságra törekedjenek; mert már ma is kitűnt, hogy a kettős fekvő keretei kissé eltérnek.

A 18-án tartott estélyen az eddigiekhez hasonló érdeklőség nyilvánult; az elnöki tisztelt Tamási János egyetemi quaeator tagtárs ur teljesítette.

A megelőző ülés jegyzőkönyve felolvasása után, mely csekély lényegtelen módosítással jóvá hagyatott, rá tért a kör a mult alkalommal félben hagyott méh. lakok ismertetésére s ebből folyó bírálatára.

A Brózik és Paulik-féle műlakok képezték az ülés főbb tárgyát, ismertetve alólikt által. Először a Paulik-féle vétetett elő, mint az, a mely nagyon sokban hasonlít a mult alkalommal látott Szekezsán-féléhez, a mely szintén nem más, mint az általánosan használatban levő 3 sor keretes álló Dzierzon Berlepsch-félék, abban különbözvén csupán az előbbiektől, hogy ebben a keretek a két oldalra szegzett lézczesekék közé tolatnak, míg abban, az oldalokon levő vágányokba illesztetnek azok, falzata jóval vastagabb s így e tekintetben czélszerűbb de még sem nyerte meg a kör tetszését és pedig különösen azért nem, mert 7 frt az ára.

A Brózik-féle szintén 3 soros álló, de a mely már sok tekintetben elüt előbbiektől és sokban előnyösebbnek is tűnik fel, a mennyiben — oda kapcsolt — oldal ajtóin, ugy a költő, mint mézür vizsgálható s a keretek szükséghez képest fölül kiszedhetők.

A költő ür ennél is a mézürtől czink-lemezzel különítették el, több darabból álló deszkácskákkal fűdve le.

(A mint biztosan következtethetni, ebből fejthette ki Göndöcs Benedek ur az ez időszerint bizonynal legtekéletesebb — s teljesen kezelhető lapozó kaptárt, csak hogy ez épen tökéletességénél fogva még eddig mindannyijánál drágább.)

A Brózik-kaptár három egymásra rakható részből áll, nagyon vékony falzattal s e miatt vajmi nehezen teherelhető ki benne szabadban a méh.

E szerint, e három új kaptárral vajmi keveset vitethetett elébb méh lak megválasztási ügyünk.

Végül, minthogy e kaptárok ismertetése s az ebből származó érdekes eszmecsere miatt az idő előre haladt, semmi más tárgy nem vitethetett elő, alólt azt az indítványt tette, hogy ezutánra a tárgyalás alá veendő tételek nem tudományos szerü értekezésekben, hanem egyszerű vita-tételek alakjában terjesztessenek a kör elé, hogy így a jelenlevők egyáltalán minden tartózkodás nélkül szólhassanak hozzá a szönyegre hozott tárgyakhoz.

Az indítvány általános helyesléssel elfogadtatván, már a legközelebb 25-én tartandó ülésen ily alakban fogja megkezdeni indítványozó a kitűzött program hátralevő részeit. Mely alkalomra ujjolag tiszteletteljesen fölhívjuk érdektársaink becses figyelmét.

Kolozsvárt, 1882. febr. 19.

Szentgyörgyi Lajos,
egyleti főtítká.

Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1882. február hó 6-án.

Tartott alelnök Szabó József elnöklete alatt, jelen voltak: Báró Jósika Sámuel alelnök, Demeter Károly, Szentgyörgyi József és Lajos, Ritter Gusztáv, Zeyk József, Páll Sándor, Szenkovich Márton, Dr. Berde Áron, Girsik János, id. Bodor Pál, Eöry Tivadar, Szabó Samu, Sárosy Pál, Gróf Bethlen Gergely, Velits Károly, Báró Bánffy Albert, Bokros Elek; Dr. Hintz György, egyleti pénztárnok és Gamauf Vilmos, egyleti titká.

1. A január 9-én tartott ülés jegyzőkönyve felolvasztatván — a mai jegyzőkönyv hitelesítésére Páll Sándor, Demeter Károly és Szenkovich Márton tagtársak kéretnek fel.

2. A közgyűlés határnapja és a pénztárvizsgálat iránti intézkedés szüksége fennforogván — a közgyűlés határnapjával husvét harmadnapja: april 11-ike tüzetik ki, a zárszámadás felülvizsgálásra, valamint a költségvetés elkészítésére Szabó József elnöklete alatt Tóth Zsigmond és Dávid Antal tagtársak kéretnek fel, valamint arra is, hogy tekintettel a küszöbön álló választásokra az egyleti tagok névsorát megállapítsák és idejekorán közzétegyék.

3. Egyleti titká jelent, hogy alapító tag Simon Elek elhunyt — sajnos tudomásul szolgálván, egyleti pénztárnok urral közlendő lesz.

4. Egyleti titká jelent, hogy alapító tag egyszersmint egyleti ügyvéd Tompa Károly meghalt — sajnos tudomásul szolgálván, az Elnökség megbízott, hogy az egyleti ügyiratok átvétele iránt megfelelően intézkedjék. Egyszersmint felkérte az Elnökség, hogy az egyleti peres ügyek vezetésére új jogtanácsost keressen és elfogadás, illetőleg megerősítés végett arról a közelebbi ülésnek jelentést tegyen.

5. és 6. Szentgyörgyi Lajos tagsági kötelezvényét további

hat évre megújítja, — Sipos Gábor ügyvéd kolozsvári lakos pedig az egylet évdíjas tagjai közé lép — örvendetes tudomásul szolgálván a kötelezvények a pénztárhoz tételnek át.

7. Paget János gyengélkedő egészsége miatt a szerkesztő bizottság elnökségéről lemond — választmány a lemondást sajnálattal fogadván, Paget tagtársnak e minőségében tett üdvösmunkálkodásáért őszinte elismerését fejezi ki. A szerkesztő bizottság elnökévé pedig Dr. Berde Áront és helyébe új tagnak Girsik Jánost kéri fel, kik e megbízatást elfogadni késznek nyilatkoztak.

8. Özv. Kulissek Jánosné férje tett alapítványának pénztári kivonatát kéri — meg fog küldetni.

9. Kertészeti szakosztály kimerítő jelentése a köztelki leltározásról, a múlt és jövődöbeli kezelésről felolvasztatván, —

10. evvel kapcsolatban Szentgyörgyi József tagtárs egy memorandumot ad be, mely szintén a köztelek jövődöbeli kezelésére nézve tesz javaslatot — igazgató választmány hosszas és kimerítő eszmecsere után kimondja, hogy

1) jelenlegi kertésznek, Krézsek Istvánnak azonnal felmondassék és helye más alkalmas egyénnel betöltessék;

2) ugy a szakosztályi, valamint a Szentgyörgyi tagtárs javaslatának beható tárgyalására a választmány kebeléből 5 és a kertészeti szakosztály kebeléből is 5 tag ad hoc bizottságban kiküldessék, melynek feladata leendő a jövő ülésre a köztelek kezelési tervzetét megállapítani és elfogadás végett előterjeszteni. A választmány egyuttal ezen bizottságba a maga részéről Báró Jósika Sámuel elnöklete alatt felkéri Tóth Zsigmond, Girsik János, Demeter Károly és Páll Sándor tagtársakat; kikhez a szakosztály által kiküldendő urak csatlakozni fognak.

11. Egyleti titká bemutatja a köztelki 1881-ik eladásról szóló jelentést — a 839 frt 61 kr bevétel tudomásul szolgál.

12. Kertészeti szakosztály az orsz. m. gazd. egylet felhívása folytán a következő alma és körte fajokat ajánlja tömeges termelésre u. m. Baumann reinette, Londoni peppin, Ananász reinette, Téli arany parmán, Batul, Kasseli nagy reinette — és Dánzigi szeges, Pónyik, Kései van Mons reinette és Bánffy Pál almákat; — Lörincz Kovács, Őszi pergament, Angoulémei herczegné, Hardenpont vajonca, Nemes Colmar, Téli esperes — és továbbá William, Napoleon vajonca, Diel vajonca és Pisztrang körtékét — elfogadtatván, az országos gazd. egylethez felterjesztendők lesznek.

13. Városi ügyész a nagy-utcai szőlő részére 1878-ban átengedett köztér betáblázása iránt szerződési fogalmazványt nyújt be — azon megjegyzéssel lesz az új egyleti ügyvédhez véleményre átteendő, hogy az egylet fenntarja magának a jogot, miszerint a 46 1/2 öl 231 frt 67 krnyi árát eladáson kívül is kifizethesse.

14. Ministerium 40,990. sz. a. a bordeauxi kiállítás programját küldi be — lapban közöltetett.

15. Ministerium 1. sz. a. a marhavészről szóló zárjelentést küldi be — lapban felemlítve lett.

16. Ministerium 625. sz. a. a bécsi husszükséglet fedezése tárgyában kibocsátott rendeletének másolatát küldi — lapokban közölve volt.

17. Ministerium a gépkezelők és fűtők tanfolyamának programját küldi meg — örvendetes tudomásul szolgálván, a nmlgu ministerium magas figyelme felhívandó lesz azon vizs-
szás körülményre, hogy a gőzgépek nyilvántartása s a kazánok ellenőrzése nem minden törvényhatóságban történik elegendő pontossággal és szigorral.

18. Ministerium 47,569. sz. a. a triesti kiállítás prog-
rammját küldi — lapban röviden megemlítve lett.

19. Ministerium 47/eln. sz. a. tudatja, hogy „Közgazda-
sági Értesítő” című közlönyét hivatalból és díjtalanul küldi —
köszönettel tudomásul szolgál.

20. Ministerium körirata 48,660 sz. a, a budapesti köz-
raktárak ügyében — örvendetes tudomásul szolgál.

21. Ministerium 48,660. sz. a. György Endre által szer-
kesztett „Nemzetgazdasági szemle” előfizetését ajánlja — a
szakavatottan szerkesztett folyóirat ezennel a tagtársak figyel-
mébe ajánlatik.

22. Ministerium 35,101. sz. a. Gábor Józsefnek „A sod-
ronynak alkalmazása a szőlőmivelés és gyümölcsstenyészés kör-
rül” című munkáját küldi — köszönettel fogadtatván, vélemény-
es jelentésre a kertészeti szakosztályhoz tétetik át.

23. Borászati kormánybiztos a központi mintapince bo-
rainak árjegyzékét küldi — tudomásul szolgál.

24. Kolos-monostori m. kir. gazd. tanintézet 23. sz. a.
a téli félévi vizsgára hiv meg — képviselőinkül felkérésnek Dr.
Berde Áron, Demeter Károly, Szentgyörgyi József és Sárosy Pál
tagtársak, nem zárátván ki más érdeklődő tagtársaknak megje-
lenése sem.

25. Orsz. m. gazd. Egyesület a „Gyümölcsészeti füzetek”
pártolását ajánlja — bár egyletünk és annak több tagja kez-
dettől fogva előfizetője e közhasznu szaklapnak, mégis külön is
intézkedik, hogy annak támogatására az érdeklődők lapunk ut-
ján felhivassanak.

26. és 27. Aradi s nyitravölgyi gazd. egyletek a szesz-
enquète ügyében tett előterjesztéseiket pártolás végett megküldi
— igazgató válaszmány a t. társaságok ebbeli lépéseit
helyeslő, csatlakozását avval nyilváníja, hogy pénzügymini-
ster ur ő nmlgához sürgős kérést intéz egy leti képviselő
meghívása iránt.

28. Müller gratzi gazd. egyleti titkár egy pályakoszoru-
zott röpiratát küldi be: a pettaui kavicsos mezők hasznosításá-
ról — köszönettel fogadtatott.

29. Gallicziai cs. és kir. gazd. egylet február 23-iki köz-
gyűlésére hiv meg — képviselőül az ottani titkár fog fel-
kérteni.

30. Szentgyörgyi József tekintettel a Kolozsvárt uralko-
dó számos járványra, megújítandónak véli azon előterjesztést,
melyet az egylet ez előtt két évvel a trágya és szemét eltakarí-
tása érdekében a városi tanácshoz tett és mely mind eddig vá-
lasz nélkül maradt — elfogadtatván, az indítvány értelmében az
Elnökség intézkedni fog.

Hitelesítik :

Páll Sándor,
Szenkowich Márton,
Demeter Károly.

Szabó József,
egyleti alelnök.
Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.

Könyvismertetés.

1. A mezei gazdaságra nézve hasznos és
káros állatok.

2. A kerti és mezei kártékony rovarok,
irták Dr. Hofmann Ernő és Dr. Jäger Gusztáv, magyar nyelvre
fordította Gönczy Pál. Pozsony, kiadja Stampfel Ká-
roly. Ára 12 frt. (Az 1-ső rész 7 frt, a 2-ik 5 frt).

E hézagpótló munka jelességének bizonyítására tán elég
volna szerzők és fordító ismert neveikre hivatkozni, a kiállítás
diszét pedig a derék kiadó cégével igazolni; de miután a lát-
szólag magas ár sokakat tán elrettent — szükségesnek tartjuk
rövid ismertetésbe bocsátkozni.

A munka ugyanis nép- és polgári iskoláknak szánt szí-
nes fali táblákból áll, melyből az I. rész 4-et, a II-ik rész 2-öt
foglal magában. Az 1-ső tábla 12 emlőst mutat, neve alatt rö-
vid jellemzésével hasznos vagy káros voltának; a 2-ik táb-
la 33 madárfélet, a 3-ik 18-féle hullót tár elénk, az utóbbiakat
a megfelelő alakváltozatokkal, végre a 4-ik 55-féle rovarot tün-
tet fel a bogarak, reczés szárnyuak, kétszárnyuak, pókok és
rinnyafélék köréből.

A II-ik rész körülményesen foglalkozik a kerti- és mezei
kártékony rovarokkal, melyeket a 4—4 szakaszra osztott 5-ik és
6-ik tábla, összesen 128 ábrában tartalmaz, felvilágosításul igen
becses szöveg van külön mellékelve. A sikerült színes képek,
melyek ellenségeinket egyszersmint veszélyes működésük szin-
helyén mutatják be, a rövid és velős magyarázat, a célszerű
beosztás felette ajánlatossá teszi e munka beszerzését nemcsak
az elől említett iskolákra, hanem gyakorlati gazdáink, gyümöl-
csészeink és szőlőmivelőink részére is. Megrendeléseket bármely
könyvkereskedés közvetít és annyival inkább reméljük a gyors
és nagymérvű elterjedést, mert maga a vallás- és közoktatási
ministerium is 1013 idei szám alatt e munkát a tanügyi bató-
ságoknak, mint igen hasznavehető taneszközt kiválóan ajánl-
hatónak mondotta. —

F. S.

EGYVELEG.

— Értesítés. A nmlgu földmivelés-, ipar- és keres-
kedelemügyi m. kir. ministeriumnak 3778. sz. a. kelt magas
átirata folytán van szerencsém ezennel köz tudomásra hozni,
hogy a budapesti központi időjelző állomás értesíté-
seinek Kolozsvárra leendő naponkénti táviratozá-
sa folyó évi február hó 16-ével újból megkezdődött.

Kolozsvárt, 1882. február 16-án.

Gamauf Vilmos,

az erdélyi gazd. egylet titkára.

— Uj méhtelep. Hazai méhészetünk érdekében örö-
mel konstatálhatjuk azon tényt, mely szerint Bárány Ádám és Ernyő urak egy nagyszabású méhészet felállítását
elhatározván, ennek vezetését, kezelését, berendezését e lapok
olvasói által ismert Gobóczy Károly ur vette át. E méhé-
szet a Válaszut, Borsa, Zsuk, bonczidai nagy ter-
jedelmű birtokokat foglalja magában Válaszut központtal, hol a
munkálatok már folyamatban is vannak s már enyár folytán be

lesz állítva e méhészet 4—500 méhtörzsszel mint kezdettel, mely tekintve azon vidék felette kedvező körülményeit rövid időn fog felszaporodni. E nagyszabású méhészet főképp jövedelmi szempontból állítatik fel a Gobóczy név alatt ösmert kaptárokkal, hanem miután fenn nevezett urak minden eddig létező szűz méhészetnek bizonyult kaptárok beszerzését, a méhek nemesítését, külföldi fajokkal kísérleteket is feladatukul tűzték, továbbá miután a nagy területnél fogva az eddig legczélsebbnek elösmert vándor-méhészet folytatására is tág terök van, ugy méltán tekinthető ez mint első és országárszünkben egyedüli minta-méhészetnek, melynek helyes és okszerű vezetéséről kezeskedik Goboczy Károly urnak, mint méhészmesternek, számos éveken át szerzett ugy elméleti, mint gyakorlati szakképzettsége.

— A lomberdő mint a gyümölcstermés biztosítója. A deési erdőgondnoksághoz tartozó erdők Szolnok-Doboka- és Kolozsmegye különböző helységeiben vannak szét-szórva, mindkét megyében a múlt tavasszal a cserebogár rendkívül nagymértékben lépett fel, ugy, hogy a tölgyesek első fiatal leveleit és hajtásait is végképen lerágta különösen az erdő szélén álló fákon látszott a koppasztás. Ezek csaknem meztelenül állottak. A gyümölcsfák tavasszal igen szépen virágoztak, ennek daczára a gazdák gazdag gyümölcstermést nem vártak, attól tartván, hogy a cserebogár a virágokat is le fogja rágni, a mint azonban a múlt ősszel a gazdag gyümölcstermés mutatta, ezen aggodalom, oly helyeken, a hol a gyümölcskertek és szőlők közelében erdő állott, alapnékülnek bizonyult; a hol pedig az erdő hiányzott és ez Kolozson tapasztaltam, itt az egész határban össze-vissza vagy 60 hold erdő van, a gyümölcstermés a bővirágzás daczára kimaradt és ez természetes: a hol erdő állott, ugy látszik a cserebogár inkább ezt kereste, kevésbé bántván a gyümölcsfákat, míg a hol az erdő hiányzott, nem volt máshová szállnia, leette a gyümölcsfák virágát, ezzel ily helyen megsemmisítvén az idej gyümölcstermelést. — A megfigyelt helyeken az erdő talnyomóan tölgyből, kevés bükk és gertyánból áll, a cserebogár kiválóan a bükköt bántotta, ez volt általa leginkább lerágva, kevésbé látszott a koppasztás a tölgyön. A tölgyfajok közt ismét a qu. sessiliflora és pedunculata, utolsó helyen áll ezen pusztítási fokozatban a qu. cerris.

E. B.

(Erd. Lapok.)

Üzleti heti szemle.

(A „Pesther Lloyd“ nyomán.)

Gabona és gyapjupiacz Budapest, 1881. február 12-étől február 18-áig.

Buza lanyha üzlet, forgalom 60,000 metermázsa, ár 11·85 frt.

Rozs csendes irányu üzlet, forgalom 4000 metermázsa, ár 8 frt 75 kr.

Árpa lanyha üzlet, forgalom 5000 metermázsa, ár: takarmányárpa 7·35 frt, seres árpa 9·50 frt.

Zab gyenge üzlet, forgalom 3000 metermázsa, ár 7 frt 80 kr.

Törökbuza jó üzlet, forgalom 12,000 metermázsa, ár 7 frt.

Gyapju. A forgalom a lefolyt héten mintegy 850 metermázsa rugott és pedig eladott 500 mm. katona-posztó gyapju az eddigi áron, 250 mm. kartolt gyapju és pedig ebből 50 mm. külföld számára 85—87 frton és 100 mm. hegyi kétnyiretű téli gyapju 84—85 frtjával 56 kilóként szintén külföldi számlára.

Gabona-árak:

minimum és maximum: Budapest febr. 18. | Bécs febr. 18.

Buza	11 20—12 20 frt	11 45—13 50 frt
Rozs	8 70—8 90 frt	9 20—9 90 frt
Árpa, takarmány	7 20—7 50 frt	— — — frt
Árpa, szeszfőzésre	8 25—8 75 frt	8 60—9 40 frt
Árpa, seres	9 00—10 00 frt	9 75—10 75 frt
Zab	7 30—8 35 frt	7 50—8 50 frt
Törökbuza	6 70—7 30 frt	7 40—8 50 frt

Budapesti marhavásár febr. 16-én. Összes felhajtás 1277 db. nagy és 1937 apró marha. Ebből eladott 19 db. bika, 721 db. ökör, 585 db. vágó tehén, 132 db. fejős tehén, 30 drb. bival, 720 drb. borju, 1217 drb. bárány. Árak: bika darabonként 74—195 frt, ökör páronként 170—300 frt, vágó tehén páronként 155—260 frt, fejős tehén darabonként 70—180 frt, bival páronként 175—196 frt, borju darabonként 10—28 frt, bárány páronként 4—8 frt. Húsarak 100 kilonként: ökörhús 49—52 frt, téhénhús 47—49 frt, borjuhús 60—80 1/2 frt, bivalhús 46—48 frt.

Bécsi marhavásár febr. 14-ikén. Összes felhajtás 2917 drb és pedig 1647 drb. magyar, 220 drb. lengyel és 1050 drb. német fajta, melyből 2777 drb. ökör, 50 drb. tehén, 88 drb. bika és 2 db. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 51—61 frt, lengyel 52—56 1/2 frt, német 51—61 frt, tehén 46—51 frt, bika 48—54 frt, bival 50 frt. Lábán darabonként 110—255 frtot fizettek.

Köbányai sertésvásár febr. 18-án. (Az első magyar sertésbiztosító és kölcsönelőlegelő részvénytársaság jelentése.) Miután négy hét óta a felhajtások csekélyek, készleteink oly annyira leapadtak, hogy azok csakis hizó-sertésekből állanak. Ennek következtében, mi most az által, hogy kész magyar sertésekben hiány van és a Dunaféjtelemségekből semmi sem hajtatik fel, azon kelemetlen helyzetbe jutottunk, hogy a külföldi szükségletet nem fedezhetjük. Hogy ily körülmények közepette az árkövetelések határt nem ismernek, könnyen felfogható és ha ezen helyzet még 2—3 hetet eltart, akkor oly magas sertésáraink lesznek, a melynek Magyarországon nem fordultak elő. Hol marad sertésgazdaságunk? a melynek képezzé kellene bennünket tenni arra, hogy Angliába húst küldjünk és német piacokon sikerrel versenyezhessünk.

Jegyzett árak: magyar válogatott áru 240—320 klgr. nehéz 63—64 kr., 180—240 klgr. nehéz 62—63 kr. Öreg 300 klgr. tuli 61—62 kr., vidéki sertés 60—61 1/2 kr. Transitóban: szerbiai 53—58 1/4 kr., romániai 55—61 3/4 kr., tuskés 53—55 kr. tiszta klgr. kint.

Takaromány árak: tengeri bánáti 7.55 frt, román 7.35 frt, árpa 7.70 frt. Helyi állomány: február hó 10-én maradt: 56,669 drb., hozzá hajtattott: alvidékről kövér 3896 drb., alvidékről sovány 686 drb., Szerbiából 130 drb., Romániából 209 drb., magyar államvasuttal kövér 152 drb., sovány 1814 drb., Budai vámoknál 117 drb., együtt 7004 drb., összesen 63 673 drb. Elhajtattott: Felvidékre 64 drb., Bécsbe (mult hét 280 drb.) 2072 drb., Csehországba 412 drb., Bodenbachon át 2381 drb., Ruttkán át 413 drb., Délnémetországba 146 drb. Budapesti fogyasztás 2334 drb., kültekli fogyasztás 90 drb., Kőbányai szalonkészítők 120 drb., magyar államvasuttal 86 darab, összesen 8118 darab, marad állomány 55,555 drb. A részvény szállásokban 7296 darab van elhelyezve.

Az egészségrendőri és transito szállásokban feb. 10-én maradt 5667 db., hozzáhajtattott: szerbiai 130 drb., romániai 209 db., együtt 339 db., összesen 6006 drb., elhajtattott 1930 drb., marad állomány 4076 drb. és pedig 1588 drb. szerbiai és 2488 drb. romániai. Az egészségi vizsgálatnál január 1-től—máig 290 drb. a fogyasztás alól kivonatott és technikai czélokra feldolgoztatott.

Disznózsir: kész áru hordóval együtt 73 1/2—74 forint, Február—Márczius havi kötésben hordó nélkül 72—73 frt.

Szalonna: vidéki szalonna 64—65 frt, városi áru 68—69 frt, füstölt szalonna — — frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

ELADÓ SERTÉS.

Szilágymegye Kárásztelek községében 20 darab anyakocza-sertés 3 darab tenyész-kannal mind eredeti kis-jenői Milos faj eladandó. Ugyanott mintegy 400 metermázsa legjobb minőségű anya-széna, akár helyben felételve, akár elszállításra szintén eladandó. — Értekezhetni személyesen vagy levél által Badzény György tulajdonosnál Kárászteleken utolsó posta Kémer. (3.) (3—3.)

Piaci árak.

A heti vásár		Egy hectoliter vagy metermázsa*						100 kilo		1 köbméter	1 kilo
helye	napja	szószta buza	degy buza	rozs	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tűzifa	marhahús
Á r a k r a j o z á r o k b a n											
Beszterce	feb. 17	955	690	505	505	300	450	240	—	250	44
Brassó	feb. 15	875	—	600	550	325	550	210	70	250	32
Óás	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Déva	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Érzsébtváros	feb. 18	800	650	550	—	160	450	320	160	300	44
Fogaras	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K.-Fehérvár	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sy.-Sz. Miklós	feb. 11	1000	—	650	625	300	625	280	60	160	32
Kolozsvár	feb. 16	810	—	560	—	230	500	250	240	350	46
M.-Vásárhely*	feb. 16	1055	750	790	620	300	690	300	90	450	40
Nagy-Eny.*	feb. 16	1125	820	660	—	190	500	280	190	290	40
M.-Széban*	feb. 17	1140	1065	790	—	820	720	190	100	375	48
Segesvár	feb. 16	760	525	510	—	280	490	140	80	200	44
S.-Sz.-György	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sz.-Régen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sz.-udvarhely	feb. 14	800	650	550	—	275	525	240	40	250	36

*) A csillaggal jelelt árak metermázsa értendők.

Mellékletek

100 darabonként 1 forint 50 krajával számíttatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelő minden külön díj nélkül teljes szorint akarhányszor változtathatja k.

Az „Erdélyi gazda” hirdetési díjszabályzata.

A kivant ter megnevezése	[1—3 4—6 7—12 13—18 19—24 25—30 31—36 37—42 43—52]									
	szeri hirdetésnél									
	fizetendő forint									
1/16 v. ösöz olda	7	30	35	65	95	120	140	160	180	210
1/16 v. fél "	4	10	18	33	48	60	70	80	90	105
1/16 v. negyed "	3	6	9	17	24	30	35	40	45	53
1/16 v. nyolcad olda	2	3	5	9	12	15	18	20	23	27
1/16 v. tizenhatod "	1	2	3	5	6	8	9	10	12	14

Ezenkívül 30 kr. bélyegdíj annyszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői 25% vagyis egy negyed rész engedményben részesülnek ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.

ERDÉLYI
GAZDASÁGI-EGYLET
Kolozsvár.

52.
szám.
1882.

Pályázat kertészi állomásra.

Az erdélyi gazd. egyesület kolozsvári köztelkén a kertészi állomás megürülvén, ennek betöltésére az igazgató választmány pályázatot hirdet a következő feltételek alatt:

I. Pályázó tartozik az 1 kat. hold és 1080 ölet tevő csemete és magonciskolát, a 288 fiatal fát számító anyafakertet, az 50 fára tervezett erdélyi ősi almafaj táblát, valamint a mintegy 230 régi — itt-ott elszórva levő anyafát szakmány-mivelésre elvállalni.

II. Ezen szakmány-munkáért a következő évi általány-árak vannak megállapítva u. m.

1.	Évenként 365 ☐ öl rigolozásáért	54	frt 75	kr.
2.	„ mintegy 4300 drb. csemete beültetéséért	10	„	—
3.	„ 2280 ☐ öl felásásáért	56	„	50 kr.
4.	„ 2280 ☐ ölnek 3-szori kapálásáért	102	„	60 kr.
5.	„ gyomlálásért és táblaszék fentartásáért	20	„	—
6.	„ az utak fentartásáért	20	„	—
7.	„ mintegy 3000 drb. eladó csemete kiásásáért	90	„	—
8.	„ magbeszerzéséért a magonc-iskolába	15	„	—
9.	„ általányul kerti eszközökért	20	„	—
10.	„ „ klféle anyagokért	11	„	15 kr.
11.	„ mintegy 500 anyafa kezeléséért	50	„	—
12.	„ az oltási idényre pótlékul	10	„	—
	összesen	460	frt	—

azaz Négyszázhatvan forint.

III. A szakmány munka díján kívül a következő javadalmozás van biztosítva:

1. Szabad lakás a köztelki kertész lakban.
2. A köztelkén lévő még két faháznak, csürnek, pinczének és melléképületeknek szabad használata.
3. A köztelkén belül 5 hold kerti földnek, valamint a kerttel összefüggő, de a kerítésen kívül lévő 3 hold I. osztályu szántóföldnek, összesen tehát **nyolcz holdnak szabad használata.**
4. Évi 240 frt azaz Kétszáznegyven forint, mely havi 20 frtos utólagos részletekben fog kiadni.
5. A köztelki csemete, oltógaly, vadoncz és gyümölcs eladásából befolyó brutto jövedelem után a következő százalékot u. m.

800 forintig	3%	-ot.
800 forinton tuli 100 frt után	5%	-ot.
„ „ „ 200 „ „	7%	-ot.
„ „ „ 300 „ „	10%	-ot.
„ „ „ 400 „ „	12%	-ot.
„ „ „ 500 „ „	15%	-ot.
„ „ „ 600 „ „ és azon tul	20%	-ot.

VI. Pályázni kívánók felhivatnak, hogy szakképzettségüket, valamint a magyar nyelvben való jártasságukat igazoló okmányaikat 1882. martius hó 15-éig „Az erdélyi gazd. egyesület titkári hivatalának Kolozsvárt” czim alatt küldjék be.

V. A szerződés a legalkalmasabbnak ítelt pályázóval — egy próbaév fentartásával — **nyolcz évre** fog megkötetni.

VI. Az állomás **azonnal** elfoglalható, — még netán kívánt részletesebb felvilágosításokkal a titkári hivatal szolgál. —

Kelt az erdélyi gazd. egyesület igazgató választmányának Kolozsvárt, 1882. februar 18-án tartott üléséből.

Szabó József,
egyleti alelnök.

Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.